

IV Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη

4.4. Ισλαμική τέχνη

Ο Ισλαμικός Πολιτισμός στη μεγαλύτερή του ακμή απλωνόταν από τις περιοχές της Περσίας και της Βορείου Αφρικής μέχρι και την Ισπανία.

Επειδή η μουσουλμανική θρησκεία απαγόρευε την αναπαράσταση των ανθρώπων και του Αλλάχ, η τέχνη στράφηκε σε παραστάσεις με γεωμετρικές φόρμες και μορφές από τη φύση, δίνοντας έμφαση στην τάξη και τη συμμετρία. Έτσι, κυριάρχησαν οι λεπτεπίλεπτες δαντελωτές διακοσμήσεις, τα λεγόμενα **αραβουργήματα**. Από τα σημαντικότερα οικοδομήματα είναι το **τέμενος με τους μιναρέδες** (τζαμί: ο τόπος λατρείας των μουσουλμάνων) και τα **ανάκτορα** των σουλτάνων και των Χαλιφών. Οι χώροι τους καλύπτονται με **θόλους** και **τόξα** και διακοσμούνται από **ποικιλόχρωμα πλακάκια** με γεωμετρικά διακοσμητικά μοτίβα που λέγεται ότι αντανακλούν τις απόψεις του Ισλάμ για το σύμπαν.

21. «Το Μπλε Τζαμί» ή «Τζαμί του σουλτάνου Αχμέτ», 1609-16 μ.Χ., είναι έργο του αρχιτέκτονα Σεντεφχάρ Μεχμέτ Αγά και βρίσκεται απέναντι από την Αγία Σοφία.

22. «Το Τατζ Μαχάλ», στην Άγρα της Ινδίας, 1632-48 μ.Χ. είναι μωσουλμανικό που εντυπωσιάζει με την επιβλητική του κλίμακα, την ισορροπία των αναλογιών και την κομψότητα των διακοσμήσεών του. Τα 4 αλληλοτεμνόμενα κανάλια του κήπου συμβολίζουν τον παράδεισο με τα 4 ποτάμια. Η παρουσία του νερού στην αρχιτεκτονική του Ισλάμ είναι πολύ σημαντική.

23. «Η Αυλή των Λεόντων» από το ανάκτορο της Αλάμπρα, στη Γρανάδα της Ισπανίας, 1377 μ.Χ.

Το φως, που πέφτει στους ανοιχτούς και σκεπαστούς χώρους περνώντας μέσα από τα αραβουργήματα, δημιουργεί την αίσθηση της πολυτέλειας και της χάρις,

Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη

IV

Άλλες τέχνες που αναδείχθηκαν είναι: 1. Η **τέχνη της μικρογραφίας στην εικονογράφηση των βιβλίων**. Οι ζωγράφοι σχεδίαζαν κομψές εικόνες χωρίς να αναπαριστούν την πραγματικότητα, με ποικιλόμορφες συνθέσεις, εναλλαγές στα σχήματα και τα χρώματα και με κάθε είδους λεπτομέρειες και θέματα που αφορούν ιστορικά γεγονότα και συμβάντα στις αυλές των σουλτάνων. 2. Η **κεραμική σκευών** και 3. η **διακοσμητική επένδυση των τοίχων με πλακάκια**, στα οποία κυριαρχούν γεωμετρικά σχήματα, φυτικά μοτίβα και φράσεις από το Κοράνι. 4. Η **καλλιγραφία** έχει τις ρίζες της στη θρησκεία. Μέσω των χειρογράφων διασώθηκε και μεταδόθηκε ο λόγος του Κορανίου, ενώ αναζητούνταν τρόποι ώστε το πνευματικό κάλλος του να συμβαδίζει με τη φυσική ομορφιά. Εκτός από τα χειρόγραφα, η καλλιγραφία διακοσμεί παλάτια, τεμένη και αντικείμενα, φτάνοντας στο απόγειό της το 19ο αιώνα. 5. Η **τέχνη των χαλιών** που διατηρείται μέχρι σήμερα.

24. «Ο Πέρσης Πρίγκιπας Χουμάι συναντάει την Κινέζα Πριγκίπισσα Χουμαγιούν στον κήπο της», 1430-40 μ.Χ., Περσία.

25. Κόγχη με πλακάκια διακοσμημένα καλλιγραφικά, 16ος μ.Χ. αι., Ιράν.

26. Τουρκική κανάτα, 16ος μ.Χ. αι.

28. Περσικό χαλί, 16ος μ.Χ. αι.

Τι επικρατεί στην Ισλαμική τέχνη γενικά, η γεωμετρία ή οι ελεύθερες φόρμες;

27. Η Οθωμανική καλλιγραφία αναπτύχθηκε ιδιαίτερα από το 16ο μ.Χ. αι. και μετά.

IV Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη

4.5. Ινδουιστική τέχνη

Από την αρχαιότητα οι θρησκείες του Ινδουισμού και του Βουδισμού καθόρισαν την τέχνη και την πολιτιστική ταυτότητα των ανθρώπων της Ινδικής χερσονήσου. Στη διάρκεια των αιώνων η τέχνη τους, παρόλες τις διάφορες πολιτιστικές επιδράσεις, μπόρεσε να αφομοιώσει κάθε ξένο στοιχείο, ώστε να χαρακτηρίζεται από εξαιρετική ενότητα και συνοχή.

Κάθε καλλιτεχνικό δημιούργημα, προβάλλοντας σκηνές από τον ιδανικό κόσμο των θεών, έχει συμβολική σημασία. Ο καλλιτέχνης δεν αποδίδει κάτι που βλέπει, αλλά αφήνει ελεύθερη τη φαντασία του και παρουσιάζει τη δική του εκδοχή στους άπειρους μύθους και τις τοπικές παραλλαγές τους.

29. Κεφάλι του Βούδα, 4ος-5ος μ.Χ. αι. Ο Βούδας αποδίδεται με χαρακτηριστικά, τα οποία πιστεύουν ότι έχει: ο κότσος των μαλλιών - σύμβολο γνώσης, το «τρίτο μάτι» ανάμεσα στα φρύδια - σύμβολο σοφίας και οι μεγάλοι λοβοί των αυτιών - σύμβολο αθανασίας.

30. Ο ναός της Ατζάντα στη Μαχαράστρα, 1ος-7ος μ.Χ. αι.

31. Ο ναός της Ελόρα καταλαμβάνει ένα χώρο δυο φορές σαν το χώρο της Ακρόπολης των Αθηνών.

Στην περιοχή Μαχαράστρα διασώζονται οι ναοί της Ελόρα και της Ατζάντα, οι οποίοι είναι λαξευμένοι σε βράχους, με πολλές σπηλιές και κατασκευασμένους χώρους από πέτρα. Εξωτερικά και εσωτερικά κοσμούνται από πλήθος γλυπτών και ζωγραφικών παραστάσεων.

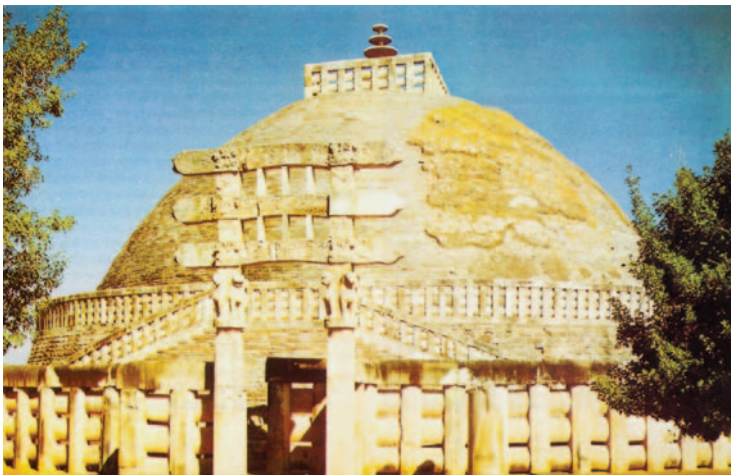
32.33. Ζωγραφικές και ανάγλυφες παραστάσεις στο ναό της Ατζάντα.

Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη

IV

Οι ναοί είναι είτε τύμβοι και ονομάζονται **Μεγάλες Στούπες** ή υψηλοί και οξυκόρυφοι. Το χαρακτηριστικό όλων είναι ότι καλύπτονται εξ ολοκλήρου από **γλυπτικές διακοσμήσεις** με ζώα, σύμβολα και σκηνές από τη ζωή του Βούδα ή του Κρίσνα.

Αυτό που χαρακτηρίζει την Ινδουιστική τέχνη σε όλες τις εκδοχές της είναι η πλαστικότητα, το σφρίγος και η ζωντάνια των μορφών που παρουσιάζονται σε έντονα κινητικές στάσεις.

34. Η Μεγάλη Στούπα στο Σανχί της Ινδίας, 1ος μ.Χ. αι.

36. «Ο Θεός Κρίσνα και το σύμβολο σε ένα δάσος», 1780 μ.Χ. Με τη ζωγραφική, σε τοιχογραφίες ή σε χαρτί, απεικονίζονται οι περιπέτειες των θεών ή η ζωή της αυλής, με καθαρές γραμμές και έντονα χρώματα.

Πού διακρίνετε γεωμετρικά στερεά στις εικόνες 36,37;

35. Ναός του Σίβα στο Πραμπανάν της Ιάβα, 9ος μ.Χ. αι.

37. Γλυπτική διακόσμηση από την ανατολική πύλη της Μεγάλης Στούπας του Σανχί.

IV Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη

4.6. Κινεζική τέχνη

Τα θρησκευτικά δόγματα του Βουδισμού, του Ταοϊσμού και του Κομφουκιανισμού έδωσαν τα βασικά στοιχεία στον κινεζικό πολιτισμό, ενώ οι διάφορες αυτοκρατορικές δυναστείες μέσα στους αιώνες καθόρισαν τους κανόνες της ζωής και την τέχνη των Κινέζων. Τα στοιχεία και το ύφος της τέχνης δεν εγκαταλείφθηκαν ποτέ, οι ιδέες και τα πρότυπα επαναλήφθηκαν και η αντιγραφή τους θεωρήθηκε τιμή και προτέρημα των καλλιτεχνών.

Χαρακτηριστικό κτίριο είναι η **παγόδα**, είδος ναού που στεγάζει ιερά λείψανα και έχει συμβολική σημασία. Τετράγωνη ή πολυγωνική, η παγόδα είναι πολυώροφη, φτιαγμένη από ξύλο και κεραμίδι.

38. Παγόδα στο Γινγκσιέν, 1058 μ.Χ.

39. Τον 3ο αι. π.Χ., κατά τη δυναστεία Τσιν, κατασκευάζεται το μεγάλο Σινικό Τείχος, το οποίο ξεδιπλώνεται στο βόρειο μέρος της Κίνας, σε έκταση 4.800 χιλιομέτρων.

40. 41. «Ο Πήλινος Στρατός» του Πρώτου Αυτοκράτορα της Δυναστείας Τσιν, 209 π.Χ., αποτελείται από 6000 φύλακες, 8000 στρατιώτες και άλογα σε φυσικό μέγεθος, παραστάτες στον κοιμώμενο αυτοκράτορα.